

Universitätsbibliothek Paderborn

Antidota Apostolica contra nostri temporis hæreses

In quibus Loca illa explicantur, quæ Hæreticj hodie (maximè Caluinus & Beza) vel ad sua placita stabilienda, vel ad Catholicæ Ecclesiæ dogmata infirmanda ...

In Epistolam B. Pauli ad Romanos

Stapleton, Thomas

Antverpiæ, 1595

5. 6. Reliquiæ secundùm electionem gratiæ saluæ facta sunt. Si autem ex gratia, iam non ex operibus: alioquin gratia iam non est gratia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39447

Steidanus
lib. 3.

1521. à duce Saxoniae Ioane Frederico Mis-
sæ abolitionem peteret, illéque paucitatem
illâ exhorreret, quatuor illi, de reliquijs oc-
cultis nihil somniâtes, Duci fortiter persua-
dent, quòd numero superentur, nihil esse noui; sem-
per inde à mundo condito maiorem hominum partem
resisisse vera doctrina, ac veritatem paucorum esse.

5. Reliquia secundùm electionem gratia salua sa-
6. sta sunt. Si autem ex gratia iam non ex ope-
ribus: alioquin gratia iam non est gratia.

QUæ de præscientia bonorum operum
seu futuræ cooperationis humanæ, di-
uinæ prædestinationi coniuncta, nuper hoc
ipso capite & supra cap. 9. diximus, ex his
Apostoli verbis, à corruptela Calviniana re-
purgatis, fortiùs & solidiùs stabilientur. Sanè
omnem in negotio prædestinationis, adeòq;
totius iustificationis ac salutis humanæ, bo-
norum operum præscientiam, respectum,
considerationem, ex hoc loco valde refutari
posse iudicauit Calvinus, qui idcirco multis
verbis hunc locum premit: quorum nihil
prætermitemus; ac breuiter tamen (Deo
dante) expediemus, quia de tota causa in
præcedentibus vbertim satis disputatum est.
*Amplificatio (inquit) hæc est sumpta ex compara-
tione cõtrariorum. Sic enim habent inter se Dei gra-
tia & meritum operum, vt, qui alterum statuit,
alterum euertat. In causa electionis diuinæ ad
primã gratiam, de qua hîc Apostolus loqui-
tur,*

verissimum hoc est. Quid ex eo inferet
 Calvinus? Porro si nulla operum consideratio in
 electione admitti potest, quæ non obscurat gratuitam
 Dei bonitatem, quam nobis ratopere in ea commen-
 datam voluit; viderint phrenetici quid Paulo re-
 spondeat, qui causam electionis faciunt quam in no-
 bi dignitatem Deus prævidet. Vide impostoris
 fraudem. Ab exclusis operum meritis transit
 astute ad omnem operum considerationem
 excludendam. A simplici operum præscien-
 tia cum ipsa electione coniuncta, transit astute
 ad causam electionis in ipsis operibus po-
 nendam. Atqui iam ostendimus, esse quidem bono-
 rum operum (quæ Dei dona sunt) in Deo præ-
 scientiâ electioni coniunctâ, non tamē quæ
 ipsius electionis aut causa, aut origo sit, aut
 conditio sine qua non Deus tales eligeret;
 sed huiusmodi, ut stante tali præscientia, ex
 solo tamē suo beneplacito tales Deus delegerit
 quos ex suæ gratiæ donis credituros & per-
 severaturos præsciuit: possetque tales ex suo
 beneplacito non eligere. Ita hæc operum con-
 sideratio & præscientia in Deo, ut nulla ele-
 ctionis causa est, sic gratiâ Dei bonitatem
 nullo modo obscurat, sed eius admirabilem
 iustitiam ac sapientiam excellenter com-
 mendat. Pergit Calvinus: Nam siue futuris
 siue præteritis operibus locum aliquem dederis, recla-
 mabit hæc Pauli sententiâ, quæ dicit gratiam operi-
 bus nihil facere reliquum. Pauli sententiâ hæc
 est: Si ex gratia est electio, iam non ex operibus.

Calvinus
 astutia re-
 tegitur.

Operum
 præscien-
 tia, Dei
 beneplacitum non
 obscurat.

Y y 2 id est

Opera ele
ctionis
causa non
sunt.

id est: Si causa electionis ex parte Dei est gratia, profecto causa eiusdem electionis ex parte Dei non possunt esse opera hominum, seu futura, seu preterita. Illa particula, *ex*, apud Paulum causalis est. Hæc sententia nostræ non reclamatur, qui non alium operibus locum damus in electione diuina, quam quod ea singula à Deo præcognosci & à Deo præuisa fuisse asserimus, iuxta apertissimam B. Augustini doctrinam ex Scripturis deductam, ut nuper explicatum reliquimus. Pergit Calvinus: *Non hic de nostrâ cū Deo recõciliatione disputat Paulus, nec de medijs vel propinquis salutis nostræ causis; sed alijs ascendit, cur Deus ante conditum mundum quosdam elegerit, alijs præteritis.* Vera sunt hæc: agit Paulus de electione Dei æterna, quæ ex pura gratia & ex solo eius beneplacito facta est, quatenus vel ipsam primam vocantis & præuenientis Dei gratiam significat, vel omnes simul electionis effectus complectitur, non de iustificatione aut glorificatione in tempore seorsim acceptis, quæ alias medias & propinquas causas ex parte nostra habent; quas & singulas Deus præuidit, quia singule ipsius Dei opus sunt, quatenus ex eius gratia, donis, & auxilijs promanant. Pergamus: *Deum aliunde adductum esse negat ad hoc discrimen, quam mero suo beneplacito.* Non aliunde, id est, non ex alia causa, verum est. *Nam si quis operibus detur locus, tantundem gratiæ detrabi contendit.*

Omni-

Omnino si opera ponantur ut causa electionis, quæ prorsus gratuita est, tantumdem gratiæ detrahatur. Sed hoc dato operibus loco, ut ea à Deo prævideantur, veluti vnus partialis effectus (non causa) electionis diuinæ, quæ vicissim alterius effectus eiusdem electionis causa quædam sint, gratiæ diuinæ nihil detrahatur, sed gratiæ diuinæ plurimū illustratur; quæ sic suos electos ab æterno saluare decreuit, ut eisdem gratiæ suæ auxiliā ab æterno præordinauerit; atque ut ipsi suæ salutis cooperatores essent, incredibili bonitate disposuerit. Cōcludit Calvinus: *Vnde sequitur, operum præscientiam cum electione perperam misceri.* Ex operum consideratione antedicta, eorum præscientia ad eum cum electione perperam non miscetur, ut (quem admodum disputat S. Augustinus) *si nulla esset operum præscientia, nulla esset prædestinatio.* Sed premit adhuc & vrget magis Calvinus: *Nam si Deus alios eligit, alios reprobat, prout salute dignos vel indignos fore præsciuit, iam posita operum mercede, non regnabit sola Dei gratia, sed dimidia tantum ex parte causa electionis erit.* Nam sicuti antea Paulus in iustificacione Abrahæ disseruit, vbi *rependitur merces, non vltro conferri gratiam; ita nunc ex eodem fonte argumentum ducit, si in rationem veniant opera, vbi Deus certum numerum in salutem adoptat, deberi mercedem: itaque non fore gratuitum beneficium.* Respondeo: Præscientia operum in Deo prædestinate si ita ponatur,

Yy 3 vt cer-

De prædestinat. SS. cap. 17.

vt certos homines prædestinauerit, prout eos dignos vel indignos fore præsciuit, intelligendo illud, *prout*, per modum causæ, aut originis, aut conditionis sine qua non; sequeretur sanè quod Calvinus dicit, non solam Dei gratiam in causâ electionis regnaturam, sed quòd ex aliqua tantum parte causæ electionis gratia foret. Nunc verò hæc operum præscientia non ita in Scripturis citatis aut à D. Augustino ponitur, vt sit ipsius electionis aliqua causa, origo, aut conditio, sine qua Deus non prædestinaret quos prædestinauit, sed tantum vt sit ipsi prædestinationi coniuncta; quando quæ Deus in electis suis facturus erat, ignorare non potuit, sed necessariò ab æterno præsciuit. Hoc modo sola Dei gratia in Dei electione regnat, & operum tamen præscientia in Deo necessariò ponitur. Semper Augustinus, vt præscientiam causalem & quorumlibet operum à Dei electione remouet, ita præscientiam de facto & operum gratia cum ea coniungit. Quod vno adhuc in loco distinctius facit: *Quod Apostolus dicit, Elegit nos ante mundi constitutionem, si propterea dixit, quia præsciuit Deus credituros, non quia facturus erat ipsos credentes, contra istam præscientiam (scilicet partim causalem, & quia præsciuit, partim quorumlibet operum) loquitur Filius dicens; Non vos me elepistis, sed ego elegi vos: cum hoc potius præscierit Deus (hæc est iam alia præscientia*

Gratia sola in electione regnat.

De prædestinatione SS. Cap. 17.

ope-
rant
vna
dei
ctio
rian
quò
teri
ipfi
stoli
rian
prim
test
I
ne i
duc
quò
elec
sed
star
ibi
tur,
ctib
te d
dun
tum
mo
& g
ram
tia:
prop

operum gratiæ & de facto) quod ipsi eum fuerant electuri, vt ab illo merebantur eligi. Tollit vnam præscientiam, causalem scilicet, si deiq; & operum ex proprijs viribus, in electione gratiæ; & ponit statim aliã præscientiam operum gratiæ; de qua etiam addit, quod rationem meriti habeat respectu alterius electionis; scilicet ad gloriam. Quod ipsi enumerant electuri, est opus gratiæ in Apostolis, vt ab illo merebantur eligi; supple ad gloriam, quæ cadit sub merito; non ad ipsam primam gratiam, quam nemo mereri potest.

Præscientiam operum quam admittit, quam reijcit Augustinus.

Iam verò disputatio Pauli de iustificatione impij, quam ex iustificatione Abrahæ deducit, cum hac præsentis hoc cõmune habet, quod neque illius iustificationis neq; huius electionis opera aliqua humana sint causa, sed sola Dei gratia vera vtriusque causa existat. Hoc tamen discrimen est, quod quum ibi de prima iustificatione in tempore agatur, quæ ex primis est prædestinationis effectibus, hinc verò de electione æterna in mente diuina; in illa, opera præcedentia excluduntur, partim veluti iustificationis meritum, (eò quod primam iustificationem nemo mereri queat) partim vt opera sine fide & gratia Christi; quibus si iustificatio coram Deo rependeretur, merces esset, nõ gratia: in hac verò, opera prauisa remouentur; propter quæ si electio fieret, non illa esset

Rom. 4.

Opera à prima iustificatione & ab electione vario sensu remouentur.

gratuita, sed per modum iustæ mercedis re-
 pendendi videretur. Vtrobique opera à ratione
 causa remouentur: sed illic opera de factò
 præcedentia, hîc de futuro præuisa; illic quo
 ad rationem meriti, hîc quoad causam quam-
 cunque mouentem; illic opera sine auxilio
 gratiæ merè humana, hîc opera ipsius gratiæ
 Dei. Illorum enim præscientia cum electio-
 ne diuina coniuncta est. Sed vaser Caluinus
 de mercede operum in hac causa electionis
 diuinæ loquitur, quasi diuina electio quo-
 modocunque considerata omnem mercedem
 operum remoueret; sic enim profequitur,
 locumque tandem concludit: *Tamen si
 autem hîc de electione sermo est; quia tamen gene-
 ralis est ratio qua Paulus vtitur, ad totam salutis
 nostræ rationem extendi debet: vt intelligamus to-
 ties pronunciarî, nulla esse operum merita, quoties
 salus nostra Dei gratia tribuitur: vel potius vt cre-
 damus toties in nihilum redigi operum iustitiã, quo-
 ties gratia nominatur.* Hic fuit Caluinianæ hoc
 loco disputationis scopus, hic finis, hæc me-
 ra ad quã hæctenus collineauit. Quod Pau-
 lus de electione dixit, vult ad totam salutis
 nostræ rationem extendi, id est, de singulis di-
 uinæ electionis effectibus seu medijs ad sa-
 lutem intelligi. Sed quis hoc ei dabit? aut
 quomodo hoc probat? *Quia* (inquit) *genera-
 lis est ratio qua Paulus vtitur.* Intelligit propo-
 sitionem Pauli esse generalem qua sic ar-
 guit: *Si ex gratia, iam non ex operibus.* Est qui-
 dem,

dem, est propositio generalis, & perpetuo
 vera; sed pro ratione subiectæ materiæ, de
 qua effertur, aliter & aliter intelligenda. Gratia di-
 uerso sen-
 su opera
 excludit.
 Electio æterna, de qua hîc Paulus agit, *non*
ex operibus est, quia ex gratia, hoc sensu: Nulla
 opera, vel futura, vel præterita, electionis
 Dei æternæ causa esse potuerunt: de quo
 iam satis diximus. Iustificatio impij de qua
 ad Rom. 4. Paulus agit, *non ex operibus est,*
quia ex gratia, hoc sensu: Nulla præcedentia
 opera causa esse possunt meritoria iustifica-
 tionis impij: vel (quod idem est) iustificatio
 impij nunquam redditur operibus præce-
 dentibus tanquam merces. Sic in æterna Dei
 electione, & in prima hominis iustificatio-
 ne, sola regnat Dei gratia, vt sola & vnica
 efficiens causa vtriusque. Atqui in tota salu-
 tis nostræ ratione alius adhuc est diuinæ
 gratiæ nobilissimus effectus præter hæc duo:
 nempe ipsa in tempore glorificatio. Rom. 8.
*Quos enim prædestinauit, hos & vocauit: quos autem
 vocauit, hos & iustificauit: & quos iustificauit, hos
 glorificauit.* Ad glorificationem electorum
 sic concurrit gratia, vt etiam concurrat ope-
 ra: opera quidem ipsius gratiæ, cuius auxi-
 lio fiunt, ipsorum tamen glorificandorum
 opera, qui *Dei gratiam in vacuum non accepe-* 2. Cor. 6.
runt, sed, acceptis gratiæ talentis, sicut boni 1. Matth. 25
serui ac fideles superlucrati sunt; & fideliter in vi-
nea Domini sui laborantes, recipiunt mer-
cedem. In hac glorificatione, electionis di-

uinæ ultimo effectu, non habet præcisè & generaliter locum hæc consequentia, *Si ex gratia, non ex operibus*; dico non præcisè, quia & ipsa opera, gratiæ Dei opera sunt; vt sic operum mercedem accipientes, *gratiam pro gratia accipiamus*: quæ propterea, vt à Dauide *corona misericordiæ & miserationis*, sic à Paulo *corona iustitiæ* vocatur; & vt ab ipso Paulo *Gratia Dei*, sic à Christo *operariorum merces* nuncupatur. Quare plenum fallaciæ ac dementiæ est quod concludit Calvinus, *toties in nihilum redigi iustitiam operum, quoties Dei gratia nominatur*: de qua re iam sæpius & vberim contra Calvinum in hac epistola disputatum à nobis est. Sanè operum humanorum iustitia quæ sine fide Christi, & solis naturæ viribus, aut ex sola doctrina legis fiunt, toties in nihilum redigitur, quoties Dei gratia prædicatur: sed operum iustitia quæ in fide Christi & ex gratia Christi fiunt, per gratiæ Christi prædicationem non secus statuitur, ac stabilitur, quàm effectus per causam, aut quodlibet mouens per principium sui motus, aut denique quodlibet agens per actionis suæ adiuuantes & cooperantes causas. Denique non hîc de operum iustitia ratione vitæ æternæ consequendæ, sed de operibus reliquiarum Iudaicarum vocationem ad fidem præcedentibus agit Paulus; ex quibus negat eos vocationem hanc adeptos, quia *secundùm electionem gratiæ, siue gratuitam, vocati*

Gratia & opera in glorificatione electorum cõueniunt
Ioann. 1.
Plal. 102.
4.
2. Tim. 4.
Rom. 6.
Matth. 12.

cati sunt, *Quod si ex gratia, non ex operibus* hanc vocationem precedentibus. Ita non ad omnes salutis nostrae partes haec Apostoli disputatio trahenda est, quae de prima tantum eius parte, primaque gratuita vocatione ad fidem agit.

8. *Dedit illis Deus spiritum compunctionis, oculos ut non videant, & aures ut non audiant, usque in hodiernum diem.*

Impius & execrabilis Calvinus, ut horrendam suam in Deum Optimum Maximum blasphemiam tueatur, esse Deum actiuam peccati causam, & sola sua voluntate homines ad exitium destinasse, idem ex hac Apostoli disputatione non minori cum impudentia quam impietate probare contendit. Quod Apostolus in precedenti sententia de incredulis Iudaeis dixerat, *Ceteri vero excacati sunt*, hoc Esaiæ vaticinio, alioque Dauidico, confirmat. *Sicut (inquit) scriptum est, Dedit illis Deus spiritum compunctionis, oculos ut non videant, aures ut non audiant. Et Dauid dicit: Fiat mensa eorum in laqueum, & in captionem, & in scandalum, & in retributionem illis. Obscurentur oculi eorum ne videant, & dorsum eorum semper incurua.* Haec autem omnia parum de futura Iudaeorum incredulitate veniente Christo, parum de huiusmodi incredulitatis certissima poena, Prophetæ vaticinantur. Esaias de ipsa futura incredulitate praedicante Christo loquitur, quae ab ipsorum propria & volunta-